

**VYCPÁVAČ
ZVÍŘAT**

JAROSŁAW GRZĘDOWICZ

TRIFID

Přeložil Robert Pilch.

Jarosław Grzędowicz
Vycpávač zvířat

*Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována, rozmnožována
ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.*

Wypychacz zwierząt

Copyright © by Jarosław Grzędowicz

All rights reserved.

Translation © Robert Pilch, 2014

Cover © Elena Moiseeva | Dreamstime.com

© Stanislav Juhaňák – Triton, 2014

ISBN 978-80-7387-777-4

Stanislav Juhaňák – TRITON, Vykáňská 5, 100 00 Praha 10
www.tridistri.cz

JAROSŁAW GRZĘDOWICZ

**VYCPÁVAČ
ZVÍŘAT**

VYCPÁVAČ ZVÍŘAT

JAROSŁAW GRZĘDOWICZ

Stanislav Juhaňák – TRITON

Koníček tety Konstancie

„Amen,“ zazpíval kněz a mahagonová rakev tety Konstancie se na plátěných popruzích ponořila do země – zlehka jako potápějící se ponorka.

Všechno vypadalo, jak mělo. Starý hřbitůvek, nazeleňalé kamenné náhrobky zahalené mlhou, bezlisté větve stromů, krákání vran a skupinka příbuzných oblečená do černého. Náladu kazilo jen bzučení hudby ze sluchátek na uších mé sestřenice a nenávistné pohledy ostatních smutečních hostů. Vypadali, že mají strašlivou chuť pomoci mi spadnout dolů za rakví a potom hrob rychle zasypat a zatančit na něm ptačí tanec.

Na pohřbech starých lidí dochází k zoufalým scénám jen zřídka. Teta žila hodně dlouho. Až do konce zůstala soběstačná a osud ji ušetřil trapných projevů stařecké demence. Nedostavuje se žádné zoufalství, protože smrt někoho jejího věku většinou není překvapivá. Jenže teta vypadala nezníčitelně. Do posledních dnů vedla čilý společenský život. Ještě před pár lety cestovala po světě, až jedné únorové noci náhle tiše a klidně zhasla ve spánku, jako by jí Bůh vypnul proud.

Všichni by to tak chtěli.

Když jsem se ptal lékaře sanitky na příčinu smrti, jen zabručel: „Dvaadevadesát let, co jste asi tak čekal?!“

Od toho okamžiku začal můj život. Opustil jsem bratrstvo lidí bez domova. Konec toulání. Konec cpaní celého života do čtyř čtverečních metrů pokoje v bytě mých rodičů. Ve věku dvaceti osmi let jsem se stal člověkem, který má vlastní střechu nad hlavou. Díky tetě. Rozhodně jsem nebyl jejím nejbližším příbuzným, ale měla mě ráda, zatímco ty ostatní ne. A proto na mě přepsala svůj dům i s vybavením, a ještě zaplatila notáře.

To proto se na konci pohřbu všichni beze slova po skupinkách rozešli domů a na mě se nikdo ani nepodíval.

Ukradl jsem jim tetin dům.

To, jak hodně se změnilo, jsem pochopil teprve ve chvíli, kdy jsem za sebou zavřel dveře na petlici a položil svazek klíčů na komodu. Svých klíčů. Na svou komodu.

Poprvé v životě mám své vlastní dveře.

Dům, ve kterém jsem byl už tisíckrát, teď vypadal cize a divně. Obydlí mě zahalilo tetinou vůní, jejími zvyky a podivínstvím. Nejsem velkým příznivcem starožitností. Nevěřím na poklady ukrývající se v kufrech od věna na půdě. Když listuju starými papíry, kýchám. Nemám vztah k porcelánovým serepetičkám. A teď jsem mezi nimi měl žít.

Nejděsivější věcí byla postel. Postel s rozházeným ložním prádlem, ve kterém zemřela. Nedokázal jsem si do ní lehnout. Ložní prádlo jsem vyhodil, ale moc se tím nezměnilo. Věděl jsem, že vyhodím i samotnou postel. V lednici na talířku ležel nakousnutý krajíc chleba s tvarohem. Tetiny porcelánové zuby nechaly v chlebu stopu ve tvaru pŕlměsíce.

Stůl. Kruhový stoleček, u kterého se setkávala se svými čtyřmi kamarádkami. Sedávaly u čaje, zákusků a zavařeniny a pak, po vyprázdnění další lahve višňového vína, zapálily svíčky, chytily se za ruce a vyvolávaly duchy. V kruhové desce stolu byly už kdysi dávno vyřezány a inkrustovány prapodivné symboly. Uprostřed proplétající se mnohoúhelníky dekorované zvláštními znaky, a kolem nich prstenec s ozdobnými literami uvnitř. Tisíckrát po oné desce klouzal zvláštní talířek, vedený spojenými dlaněmi pěti stařenek, které chtěly hovořit s mrtvými.

Teď už ale zemřely i ony samy. Teta byla nejstarší z nich, ale odešla jako poslední. Konec.

Žádné další sabaty už nebudou.

Teď tu budou ležet tácy s chlebičky, stát láhve a časem i můj notebook. Porcelánové figurky skončí v krabicích a poputují do sklepa stejně jako většina rozpadajících se

okultistických příruček, knih tajných věd, amuletů a skleněných koulí. Plamínky svíček už se nebudou bezdůvodně naklánět ze svislého směru, za záclonami nadouvajícími se neexistujícím vánkem se nemihne Mickiewiczův přízrak. Konec.

Teď tu bydlím já.

Ale stejně jsem se první noci, strávené na nafukovací matraci, kterou jsem koupil v supermarketu, docela bál. V domě panovalo nezvyklé ticho a tma. Někam zmizely všechny zvuky města: houkání klaksonů, šumění pneumatik, skřípání tramvají. Bylo tu jen ticho a důstojné tikání velkých hodin. A také vrzání prken staré podlahy způsobené změnami teploty, klapnutí, se kterým se otevírala zkroucená dvířka skříní, vrzání, s nímž se otevíraly a zavíraly šuplíky.

Věděl jsem, že se to u starého nábytku stává. Vibrace. Změny teplot. Slabé zámky.

Přesto jsem to do svítání skoro nevydržel.

Během několika následujících dní mi veškerý volný čas zabralo zvykání si na dům. Každé ráno jsem zavíral otevřená dvířka a šuplíky, uklízel jsem věci, které zvláštní náhodou spadly v noci na zem. Vynášel jsem pytle se starým oblečením, krabice neuvěřitelně zašlých krámů a kuchyňských potřeb, zaschlých kosmetických přípravků. Navzdory předchozímu rozhodnutí jsem se ale nedotkl ani figurek, ani tarotových karet, ani tlustých svazků o tajemných vědách.

Nějak jsem nemohl.

Začalo to třetí noci, když jsem si myslel, že už jsem si na dům zvykl. Předpokládal jsem, že je to jen noční můra.

Nejdříve přišel zvláštní pocit, jako bych propadl matrací svého nového gauče a zřítíl se kamsi do světelné propasti. Viděl jsem kolem sebe přelévající se světelné tvary, míhaly se v nich tlamy prapodivných, děsivých bytostí, cvakaly na mě čelisti, natahovaly se po mně drápy. A pak jsem najednou stál nahý v obrovské sloupové síni, pod

klenutým stropem, a všechno se černě lesklo jako hlazený čedič. Kolem kroužily poloprůhledné přízraky, vlnící se jako útržky jemného mušelínu. A někde ze stropu nade mnou mi hřmící hlas pokládal otázky.

Divné otázky. Na situaci v Iráku. Na to, co řekl nějaký politik. Jaké je počasí.

Někdy jsem odpověď znal, a někdy ne. Pokud ne, cítil jsem zklamání bytostí, které mě vyslyšely. Ledové, pronikající až do morku kostí, skoro bolestné. Bylo to jako mučení.

Probudil jsem se zalitý potem a okamžitě jsem věděl, že je to jen noční můra. Přesto jsem se další noc bál usnout.

Později jsem pochopil, že to nebyl jen sen.

Když se mi to samé stalo za bílého dne uprostřed kuchyně, nad hrncem s polévkou. Bylo to stejné: strašlivý, bezmocný pád mlhavým neonovým vesmírem a potom výslech v černé sloupové síni. Desítky otázek, chlad podlahy a děs.

Když jsem se vrátil, ležel jsem na kuchyňské podlaze a v hrnci syčely a doutnaly zuhelnatělé zbytky mé polévky, přiškvařené ke dnu a stěnám hrnce.

Samozřejmě mě ze všeho nejdříve napadlo, že jsem se zbláznil. Jenže tomu není tak snadné uvěřit, jak by se mohlo zdát. Kromě těch divných záchvatů halucinací jsem myslel a jednal naprosto vyrovnaným způsobem.

Jednou jsem ale při tom nebyl sám. Navštívila mě jedna dívka. A rozhodně jsme nehráli karty.

Když jsem se probral na podlaze, byla pryč. Nezvedala mi telefony. Nechtěla se mnou mluvit. Teprve po několika dnech jsem ji přinutil, aby mi řekla, co se stalo.

Vytáčela se, vymýšlela si, až nakonec propukla v pláč a s nervózně propletenými, třesoucími se prsty vykoktala celý příběh.

Zmizel jsem. Nejdříve jsem se v její náruči začal stávat mlhavým a nehmotným a pak jsem najednou zmizel. Zůstala sama.

Každý by utekl.

Teprve potom jsem zavolal Adrianovi.

Adrian je jediný skutečný okultista, kterého znám. Mává kyvadélky, bez přestání mluví o energii, entitách a kouzlech. Dlouhá léta jsem ho považoval za neškodného blázna, ale teď už jsem si nebyl tak jistý.

Přijel okamžitě. Tohle bylo něco přesně pro něj, stejně jako pro felčara záhadná africká choroba soužící kamaráda primáře. Bezradně jsem sledoval, jak přechází po mém domě se závažím pohupujícím se na provázku v ruce, jak kreslí křídou na mou podlahu kruhy a písmena zvláštní abecedy. Poslouchal jsem, jak si mumlá pod nosem: „Ta kredenc přímo sálá, co se tady dělo?“, „No, tenhle obraz bych sundal.“, „A co se stalo tady na té podlaze?“.

Sám jsem to chtěl. Čekal jsem na diagnózu. A neměl jsem v úmyslu vysmívat se jí.

„Dům může být posedlý,“ prohlásil nakonec. „Říkal jsi, že tvoje teta byla okultistka. Myslím, že za tu spoustu let si jistě... entity... no, zvykli si tady pobývat duchové. Teď už tu teta není, ale oni se vracejí. Případně je ten, kdo něco chce, tvoje teta.“

Zaujal ho stůl.

„Dokonalý! Poklad! Kde ho sehnala? Když máme tuhle věc, můžeme se něco dozvědět okamžitě.“

Tak se v mém domě zase rozhořely svíčky, ubrus znovu přistál na židli a v obýváku opět nastala doba temna.

Nepoužili jsme tetin talířek. Adrian mi podal jednu ruku a druhou s kyvadélkem natáhl nad střed stolu. Já jsem měl jen sedět s rukama na desce a nepřekážet, ale stejně jsem se cítil jako pitomec.

Netrvalo to ani moc dlouho. Závažíčko se nejdříve začalo kývat, potom sebou škubat do všech směrů, až se nakonec vychýlilo do strany a ukázalo na první písmeno, vyryté na okraji stolu: D. A pak na další a ještě na jedno.

„DOBŘÍ DEN, KRYŠTOFE,“ četl Adrian. Zjezily se mi vlasy. Dala se do mě zima, plamínky se naklonily směrem od stolu. Polkl jsem naprázdno.

„Dobrý den, teto,“ řekl jsem. Ne zrovna chytře, ale zkuste najít někoho, kdo by věděl, jak se v téhle situaci zachovat. „Jak se tam máš, teto?“

„ZPOČÁTKU JSEM SE TROCHU NUDILA,“ recitoval Adrian mechanickým hlasem. „ALE TEĎ UŽ JE DOBŘE. TEĎ VYVOLÁVÁM ŽIVÉ.“

Hodinář a lovec motýlů

Než hospodyně uvaří moji ranní kávu, obstará první nákupy. Jsou věci, které musím mít na stole čerstvé každý den. Rohlíky s mákem a černým kmínem, koblihy a housky od Wentzla, krabičku „egyptských“. Ale taky „Čas“, „Ilustrovaný denní kurýr“ a „Polský deník“.

Rána začínám s tiskem. Nejsou to noviny z mojí doby. Nenačtete v nich slovo „orgasmus“; je to prozatím neprozkoumaný jev a rozhodně je tajný. Neuvidíte dívčí bradavku, odhalené nohy ani hýždě. Nevyskytují se tu ani pojmy „manažer“, „soubor aví“, „hypertext“, „konceptualismus“, ani slovní spojení „vřelé, gayské ovzduší“...

Přelétávám očima po člancích, beze studu odhalujících názory autorů, kteří nevědí, co je to politická korektnost, a zároveň maskují obyčejnou neznalost. Články založené na drbech, svědectvích, informacích předávaných telegrafem nebo telefonem. Baví mě slova jako „referendář“, „vašnosta“ nebo „pršiplášt“, ale už jen trochu. Vzbuzují nanejvýš mírnou shovívavost.

Hledám slova, na která jsem citlivý. Jména, události. Něco, co může znamenat, že se svět chystá ubírat směrem, který znám z historických učebnic.

Za rok nastane září třicátého devátého roku. A přestože vím, že se nic nestane, uvědomuji si, že celou dobu budu hledět na oblohu a očekávat bomby.

*

Měl jsem raději hrát piky, pomyslel si kněz Gorzelski ponuře. A možná taky nepít tolik višňovky. Je to skoro hřích. Asi...

Bryčka rachotila na žulových kočících hlavách, za stro-
mořadím lip těsně nad linií obzoru měla vzápětí začít še-
divět obloha. Přicházel opožděný podzimní úsvit. Gavrilu
práskl do koní, dusot kopyt zrychlil. Kněz se chvíli pře-
hraboval v kapse pláště, až konečně našel tabatěrku a sir-
ky. Gavrilova široká ramena jako obvykle ve čtvrtek vy-
jadřovala svaté pobouření, vozka se ale neosmělil říct ani
slovo. Kněz zastrčil filtr cigarety mezi vysušené rty a za-
chrastil krabičkou.

A taky jsem neměl jíst tu kachnu, panenka svatá, po-
kračoval mlčky ve výčitkách svědomí. A tolik paštiky...
a taky tu kančí klobásu, a hřibky... a „mysliveckou“, můj
Bože... Kolik jsem toho vypil? Nepočítaje víno, samozřej-
mě, víno je v podstatě biblické. I když jeřabinové asi ne,
zarazil se. Stejně jako arak, slivovice a anglická whisky.
Jeřabinové je důležité pro zdraví, ale obávám se, že jsem
pil i nějaký koňak, protože po večeri přece není možné
nedat si koňak... obzvlášť když je francouzský...

Sirka se správným koncem dotkla škrátka a otec Josef
vdechl voňavý dým.

Doufám, že jsem se nedopustil nějakých nechutných
nabídek vůči ženám, zneklidněl. Vdova se při loučení ně-
jak zvláště usmívala... Můj Bože, její tělo je tak mdlé,
pomyslel si ustaraně. Moje se tím pádem musí zdát mdlé
dvojnásob. Co jsem jí napovídal?

Tančil jsem...! probral se na okamžik, dotčený děsivou
vzpomínkou. A zpíval jsem kuplety...! Odpusť, pane...

Dosud mlčící Gavrilu si hlasitě odplivl skrz zuby.

Bryčka projížděla těžkou, inkoustově černou tmou po-
sledních minut před úsvitem, mezi stromy se v chuchval-
cích povalovala mlha, kopyta zvučně klapala o dlažbu.

První záblesk šlehl sinalým, acetylenovým světlem
v okamžiku, kdy už nešťastný farář upadal do spánku
ztěžklého výčitkami svědomí. Jako bezhlesý úder blesku
uprostřed prázdných pastvin. Jeden záblesk ostrého
světla přetal cestu pásy stínů a zmizel. Znovu nastala
temnota.

Na horizontu viditelná hlavní ulice v Biernatyči, osvětlená už rok elektrickými lampami a mihotající se jako šňůra světelných korálků, náhle zablikala a zhasla, jako by vesnice zmizela v břiše přízračného leviatana. Zavládla neproniknutelná temnota, zdálo se, že dokonce i hvězdy pohasly. V hluboké, jednodité černi začali sborově výt psi.

„S tou elektřinou jsou jenom potíže,“ odfrkl si Gavriilo a ještě jednou práskl opratěmi. „No! Hyjé!“

Rachotící kopyta zrychlila, ale mnoho toho vidět nebylo. Dvě lucerny se svíčkami visící po stranách bryčky vrhaly asi tolik světla, jako by hořely v sudu s černou kávou. Jejich záře sotva sahala ke kočičím hlavám na cestě a jen zlehka se dotýkala stromů u krajnic.

Už abych byl na faře, pomyslel si kněz. Už abych byl v posteli, dnes už snad nic nevyvedu...

Další záblesk zalil celé okolí rtuřovitým světlem, rozkrájel cestu pruhy stínů a rozlil se po polích.

„Co za ďábla...“ ucedil kněz Josef a zastínil si obličej před tou září.

Ze všeho nejdříve jej napadlo, že se někdo pustil do sváření, nebo kdesi vzplanul nějaký požár. Proč k ránu a uprostřed pustých polí – kdo ví, ale je třeba uznat, že farář nebyl pověřivý člověk.

Na horizontu planul výrazný modrošedý oheň, vytvářející cosi ve tvaru skleněné kopule, v jejímž nitru se mihotaly syčící blesky, olizující její stěny. Přímou uprostřed hořelo světle fialovou září miniaturní slunce.

Bryčka se zastavila.

„Ježišmarjá,“ vykřikl Gavriilo sevřeným hlasem.

Aha, takže nemám delirium, pomyslel si kněz Josef uvážlivě. Protože to vidí i Gavriilo. Takže to musí být trest za nezřízené jedení a pití...

Kopule planula uprostřed pole a osvětlovala celé okolí. Vzduch byl zvláštně kovový jako při bouřce a Gorzelski cítil, jak mu vstávají vlasy na hlavě. Nedokázal to pochopit, ale rozhodně se necítil připravený na zázrak. Ne dnes... ne v polovině cesty mezi večeří u hraběcí rodiny

a hlubokým spánkem na útulné faře. Zdříml by si, odsloužil ranní mši a pak si vzal aspirin a vrátil se do postele. Tohle není dobrá chvíle na zázraky. Ne dnes.

Polokoule ostrého světla zářící uprostřed polí trochu pohasla a uvnitř se objevila klečící lidská postava. Nahý muž, schoulený, s rukama u těla a se skloněnou hlavou. Kolem v rovnoměrném, geometrickém kruhu hořela tráva. Farář zkameněl.

Gavrilo přesně naopak. Ještě jednou zaječel: „Ježíšmarjá!“ seskočil z kozlíku a bez rozmyslu se rozběhl do tmy, bleskově, jako by to nacvičoval celý život. Kněz zůstal sám na sedátku bryčky, v šedavém světle zářícím do noci. Koně zaržáli, zachvácení náhlým strachem.

Josef Gorzelski mohl být trochu přiopilý, mohl stárnout na své farnosti daleko od případné svatosti, mohl trávit čas hraním karet nebo trik-traku u kněžny a nadbíhat ovdovělým paničkám, byl ale nejen obyčejným vesnickým farářem. Především se cítil být polním knězem Dvacáté eskadry motorizovaných hulánů a v této úloze bral své poslání smrtelně vážně. Nikoli ve smyslu zdrženlivosti, skromnosti a zbožné pokory – to mu odjakživa nic neříkalo – ale pokud došlo k nejhoršímu, jeho víra se proměnila v žulovou skálu.

Ztěžka si povzdechl, vstal a otevřel schránku pod sedátkem bryčky. Zvedl odtamtud uzlíček, rozvinul kousek olivově zelené látky a vytáhl z ní trojhranné pouzdro se zakulacenými okraji. Třesoucí se, zimou a alkoholem ztuhlé prsty se chvíli potýkaly s řemenem, než se farář podařilo otevřít víčko na kratší straně krabičky a vytáhnout olejovitě lesklou pistoli s dlouhou hlavní a rukojetí oblou jako madlo splachovadla. S cvaknutím natáhl zámek, otočil dřevěné pouzdro a jediným pohybem ho připevnil na konec rukojeti. Tímto způsobem upravená zbraň získala provizorní pažbu a kněz rotmistr Gorzelski předpokládal, že dnes bude potřebovat víc opěrných bodů než jen zemi pod nohama. Zvedl si límec pláště, z kapsy vytáhl růženec, který si pověsil na krk, přehodil pistoli do

levé ruky a udělal nad ní znamení kříže. Kromě růžence neměl nic, vždyť necestoval kvůli poslednímu pomazání, jen si chtěl zahrát whist. Mauser pod sedátkem bryčky s ním cestoval odjakživa – trochu jako památka a trochu pro jistotu. Jeden nikdy neví, jestli někdo, když v noci natrefí na vůz s bezbranným služebníkem Božím, nebude chtít začít potyčku. Dejme tomu nějaký socialista, například. Časy byly plné zkaženosti.

Kněz Gorzelski seskočil z dvoukolky, odhodil cigaretu na cestu, rozdrtil ji podrážkou, zlehka ve tmě nahmatal prsty křížek na konci růžence a přeskočil příkop. Potom se vydal přes pastvinu směrem ke světlu.

Uvnitř dřevěné schránky našel ještě řemen s karabinou, kterou připnul ke kroužku na konci rukojeti. Teď si mohl pověsit pistoli na rameno a v případě potřeby ukázat, že má prázdné ruce. Věděl, že pažbu popadne rychleji, než by kdokoli mohl čekat, a zbraň zůstane prozatím neviditelná.

Zatímco kráčel prázdnou pastvinou ke zvláštnímu ostrému světlu, které vrhalo na bodláky dlouhý stín, vzpomněl si na placatou kovovou lahvičku v kapse, kterou obvykle nikomu neukazoval, protože symbol Sboru polních kněží, přiletovaný k její stěně, mu připadal umístěný trochu rouhavě. Teď ale o sobě dečka araku, šplouchající uvnitř, dávala vědět neobyčejně pokušitelsky. Ušel ještě pár kroků a napadlo ho, že tohle není dobrá chvíle na doušek před útokem. Už toho dneska vypil dost, je lepší mít jistější ruce.

K požehnání, přirozeně.

Viděl kruh hořících keřů, ale byl to normální oheň, pochopitelný a obyčejný. Mohl ho rozdělat kdokoli. Koule světla fialové záře, obklopující siluetu klečícího člověka i blesky sršící okolo a olizující neviditelnou kopuli, to už normální nebylo. Že by se rozbil nějaký aeroplán? pomyslel si kněz bezradně, dokonale si vědom toho, že si jen namlouvá nesmysly.

Už slyšel ostré praskání výbojů a zvláštní basové bručení, které rezonovalo až v zubech. Ve vzduchu to kovově

vonělo bouřkou a omamným kouřem hořících bylin. Po celém těle mu přeběhla zimnice. Drobné, bodavé jehličky, trochu jiné než ty, které způsobuje strach.

V dále ponuře, sborově vyli psi.

Blesky náhle zhasly a zanechaly na Gorzelského sítnici stopu zelených klikyháků a smolnou černotu okolo. Jen kolem těla klečícího muže svítil zelenavý obláček, vrhající slabé světlo na trávu a kněžův obličej.

Muž klečel, opíral se dlaněmi o zem, měl skloněnou hlavu a byl úplně nehybný, jakoby vyčerpaný. Jeho tělo, teď už dokonale viditelné, ještě zářilo zelenavým přisvitem připomínajícím fosforové světlo. Gorzelski dobře viděl široká ramena, záda prohnutá do oblouku a hýždě. Díval se, zatímco jeho mozek ohromeně mlčel.

Člověk, klečící v dokonale polokulovitém údolí lemovaném kruhem hořící trávy, najednou zvedl hlavu a pak s námahou vstal. Byl hodně vysoký; měl neobvykle pravidelné obličejové rysy. Nepozemsky pravidelné.

Kněz, bezhlesně pohybující rty, pozvedl v prstech křížek růžence.

Nahý muž potřásl hlavou jako omráčený boxer a narovnal se. Kněz klesl na kolena do mokré trávy.

„Pane, nejsem hoden...“ řekl. Nic víc ho nenapadlo. Odkášlal si. Hlas se nechtěl prodrat sevřeným hrdlem. „Nejsem hoden... ani jsem nikdy nevěřil v anděly... tedy... Ježíši, pomoc...“

„Všichni, kdo uvěřili, byli jedné mysli a jednoho srdce,“ pronesl náhle cizinec mohutným hlasem. „A nikdo neřikal o ničem, co měl, že je to jeho vlastní, nýbrž měli všechno společné.“

„Skutky apoštolské: 4,32...“ poznal Gorzelski. Příběh o společném majetku. A tehdy pochopil, že ať už je cizinec kdokoli, je zmrzlý, protože je nahý. Sundal si plášť a podal mu ho.

„Nikdo mezi nimi netrpěl nouzi,“ pokračoval cizinec, zatímco si oblékal kněžský plášť, „neboť ti, kteří měli pole nebo domy, prodávali je, a peníze, které utržili, skládali

apoštolům k nohám. Z toho se rozdávalo každému, jak potřeboval.“

„Ano, ano... přirozeně,“ mumlal ohromený kněz, šátarající v kapsách, jak se snažil najít náprsní tašku. Nebyl si jistý, jestli dvacet guldenů, které nosíval na drobné výdaje, a šestnáct padesát, které vyhrál ve whistu na hraběti, je vhodný dar andělovi.

„Ananiáši, proč satan ovládl tvé srdce,“ řekl anděl sameťovým hlasem, „že jsi lhal Duchu svatému a dal stranou část peněz za to pole?“

Kněz ztuhl. Dobře si pamatoval, co bylo dál.

Pochmurná obloha nad horizontem se začala rozjasňovat. Drobný déšť uhasil doutnající trávu a šedivý kouř z dokonale kruhového spáleniště pohltily nízké, v chuchvalcích se převalující vrstvy mlhy. Nastával ponurý, kalný úsvit.

Krákaly vrány.

Na cestu vyšel vysoký muž v černém plášti a příliš krátké sutaně. Rukávy mu sahaly sotva k loktům. Z ramene mu na řemeni visela pistole s dlouhou hlavní a dřevěnou pažbou připevněnou k rukojeti. Muž si posunul biret do týlu, vytáhl placatku ozdobenou symbolem Sboru polních kněží a zhluboka se napil, načež si mezi rty zasunul cigaretu a jednou rukou rozžehl zápalku. Odhodil ji na zem, a šoupaje rozšněrovanými botami vykročil k malé bryčce stojící na cestě, sotva viditelné v kalném světle úsvitu.

Koně nejistě ržáli a přešlapovali na místě, vyděšeně se ohlíželi přes rameno.

Muž vyskočil na kozlík a povolil brzdu.

„Tak, hnědáci,“ řekl, „jedeme na faru.“

*

„Mohu přisednout?“ Meier zvedl pohled od novin a beze slova ukázal na protější židli. Muž se posadil, ale klobouk si nesundal. Meier se napil kávy a zvedl krabičku cigaret,

aby nabídl hostu. Muž pohybem hlavy odmítl a pak se k němu naklonil.

„Není dobře, že sou tak snadno k nalezení, pane Meier. To jim říkám já.“

„Proč, pane Holzmane?“

„Najali si mě, poněvadž chtějí vědět, až se něco stane. Ale mně přijde, že až se dozvěděj, že se to stalo, asi budou muset pláchnout, pane Meier.“

„Pane Moňku,“ řekl Meier klidně, „přestaňte se předvádět a mluvte normálně. Tohle není kabaret. Ničemu nerozumím. Kam mám utíkat?“

„Ech, a co že se jim nelíbí moje normální mluva? Copak mluvím nenormálně? Já za nimi přišel jako Moněk Holzman, a Moněk Holzman mluví normálně. Až budu potřebovat vypadat jako gój, budu mluvit jako Eugeniusz Bodo.“

„K věci.“

„Pán chtěl vědět, až se stane několik věcí. Tak jim říkám, že se staly.“

„Takže?“

„Šel jsem do jejich domu. Měl jsem od svých lidí telefon i depeši. Sebral jsem se a přijel taxíkem, pane Meier, bude je to stát gulden a čtyřicet grošů celkem. Dorazím tam a ta dívenka, která u nich vaří, mi říká, že pán odešel. Pomyslím si: je pátek, pan inženýr Meier sedí v ‚Ziemianské‘ dole, čte noviny a pije kávu. A když to vím já, tak ti, kdo pána hledají, to budou vědět taky. Není dobré vždycky dělat jedno a to samé. Jsou předvídatelní, pane Meier.“

„Co se stalo?“

„Minulej tejden někdo vyraboval faru a kněze našli mrtvého na poli, úplně nahého. Jak pán říkal. Sebrali mu peníze, které měl u sebe, všechny cennosti z fary, a dokonce i bryčku. Ale vzali, představěj si, i plášť a všechno, co měl na sobě, dokonce i boty a – ráčejí prominout – nechali ho tam s holým pindourem. Zlomili mu vaz. Stalo se to na Podolí. Pán mi taky přikázal prověřit výhry. A co by řekli? V Berdyčově jeden kněz o tři dny později vyhrál na dosti-

zích deset tisíc. To bylo poprvé. Podruhé policie ve Lvově našla v noci jednoho vašnostu, taky byl úplně nahý a mluvil z cesty. Jako by ztratil paměť. Věděl jenom, jak se jmenuje. Ach, číšník, objednej mi kmínku, pane Meier, sto gramů, a voni ať si taky radši dají koňak. Ten zadržžený, pane Meier, v base zářil, jako by ho natřeli fosforem. Do rána ho to přešlo. K tomu o několik dní později ten se ztrátou paměti pláchnul ze špitálu, a úplně stejnej chlápek vyhrál v loterii ‚Jetelíček‘ dva tisíce guldenů. To jsou dva. A taky pán ráčil říkat, že se to může stát. Potřetí někdo zamordoval oficíra artilerie a taky ho nechal s holým zadkem na ulici. Peníze, oblečení, všechno. A to je, pane Meier, tři. Ale to bylo včera v Povislí. V tom samém Povislí jedna ženská udělala rozruch, že viděla ďábla, co se narodil z blesků. Čím dál blíž. Pán nikdy neříkal, o co mu jde, ale já myslím, že budou muset rychle odjet. Mám pravdu, nebo ne?“

„Jak vás napadlo, že mě někdo hledá?“

„A kdo říkal, že mě něco napadlo? Rozumím tomu, když někoho praští po hlavě a ukradnou mu peníze. Ještě dokážu pochopit hodinky nebo třeba kožich. Ale když někdo ukradne dokonce i kalhoty a boty, to už není normální. Tak jako není normální zabít člověka pro pár grošů a nějaké hadry. Co je to za kšeft, co se za tím skrývá? Já nepotřebuju, aby mě něco napadalo, já jsem detektiv a potřebuju, aby mi pán zaplatil za práci, co pro nich dělám. Jestli vodjedou nebo pána najdou nahýho na nějakým poli, kdo mi zaplatí? Král Zikmund? Já nepracuju proto, že nemám co dělat, pane Meier. Sem jenom ubohý Žid, ale nejsem tak hloupý, abych nepochopil, že nepotřebuju informaci o těch naháčích jenom tak z plezíru. Oni vypili ten koňak jedním douškem. Kdo takhle pije francouzský koňak, pane Meier? Možná nějaký Rusák... A ta cigareta, co mají v ústech, k čemu jim je, když ta předchozí ještě hoří v popelníku?“

„A kdo tvrdí, že nezaplatím?“ zeptal se Meier a přistihl se při tom, že začíná mluvit se stejným přízvukem jako detektiv. „Dostanete svůj honorář, třeba hned. Šekem.“

Vytáhl z kapsy kabátu věčné pero a šekovou knížku. Na okamžik se zamyslel, povzdechl si a potom vyplnil kolonky.

Holzman tiše hvízdal.

„Co jsou zač, pane Meier? Ptám se teď, než vezmu šek. Protože mi připadne, že takhle to vypadá, abych se na nic neptal.“

„Jsou věci, pane Raimonde, na které je lepší se neptat.“ Meier si promnul obličej jako velmi unavený člověk. „Ostatně, mohl bych vám to říct, ale myslel byste si, že jsem... jak tomu říkáte vy: *mešuge*.“

„Mám se začít bát?“

„Pokud jim nezkrřížíte cestu, tak ne. Ale jestli se jim podaří to, co chtějí udělat, tak... rozhlédněte se. Máte tohle město rád?“

„Proč bych neměl?“

„Zmizí. Zmizí v jediném okamžiku i s celým světem. Ano, bude tady stát jiná Varšava a budou tu bydlet jiní lidé... ale nebude už ani tahle ulice, ani takoví, jako jste vy, ani takoví, jako jsem já. Vypukne veliká válka a smete všechno z povrchu zemského. A pak... je toho k vyprávění trochu příliš, pane Moňku. Všechno se změní, a rozhodně ne k lepšímu. Dokonce i minulost... nic.“

„A tohle mají zařídit tři nazi gojové?“

„Je jich víc. A víte sám, že už nejsou nazi.“

„Kde?“

„Ne ,kde‘, ale ,kdy‘. V celé historii. Na celé časové linii. Provedou takovou malou sabotáž. Tady zabijí člověka, tam něco zničí, nebo naopak přenesou cosi z místa na místo. Ale bude to stejné, jako když vytáhnete cihlu ze spodu hromady. Drobné změny, které vyvolají velkou. Velkou jako celý svět.“

„Víte co? Nemusejí mi nic říkat, já jsem se vůbec nechtěl na nic ptát.“

„Uděláte pro mě ještě něco, pane Moňku?“

„Jak se tak dívám na ten jejich šek, mám pocit, že asi budu muset. Ale mají pravdu. Něco není v pořádku s jejich hlavou.“

Meier zamáčkľ „egyptku“ v popelníku a naklonil se k detektivovi.

„Máte revolver?“

*

Raz, dva... raz, raz... Nevím, proč to dělám. I kdyby se mi to podařilo, stejně téhle nahrávce nikdo neuvěří. A pokud neuspěju, nahrávka zmizí společně se mnou i s tímhle světem. V naší historii, v roce tisíc devět set třicet osm, magnetofony neexistují. Alespoň ne ve všeobecném užívání. Tady v této realitě jsou drahé, ale rozhodně ne neobvyklé. Za tři čtyři roky budeme mít televizi, i když nevím, jestli je z čeho se radovat.

(Kašel. Na pozadí štěkot psa a zvuk flašinetu hrajícího venku. Kroky, zvuk zavírání okna. Nejdříve jeden rák, je slyšet skřípnutí klíčky, pak druhý. Je tišeji. Vrže křeslo.)

Ještě jednou. Rozhodl jsem se to nahrát, protože jsem se nedávno pokusil někomu celou věc vysvětlit, a ukázalo se, že mi scházejí slova. Neumím to. Nemám si s kým popovídat. Možná potřebuji... prostě terapii. Chtěl bych... vysvětlit, proč dělám to, co dělám. Zradil jsem své nejbližší. Zradil jsem nejen svou zemi, ale i svět a vlastně celou planetu. Zradil jsem svůj čas.

(Zvuk vytahování zátky, hlasité nalévání tekutiny do sklenice ze silného skla. Neidentifikovatelné šustění, škrtnutí zápalky. Povzdech.)

Pocházím z roku dva tisíce čtyřicet a ve skutečnosti se jmenuji Munir Kozłowski. Oficiálně jsem pracovníkem TES, Temporální evropské správy. Provádíme výzkum cestování v čase. Prováděli jsme. Program byl oficiálně ukončen. Pracoval jsem v evropské centrále temporální transmigrace v Carandache u Marseille. Začalo to před tři-

ceti lety. Vysláním informace o kvantovém stavu atomu zhruba o tisícinu sekundy. O deset let později přemístili opici o týden. A sedmého listopadu dva tisíce třicet sedm vyslali člověka. Temponauta Colina Philippa Derniera. O tom, že ho vyšlou, se dozvěděli o rok dřív, ale neuvěřili tomu. Objevil se v laboratořích TES, došel do kantýny a dal si kávu, přestože se zároveň nacházel ve školicím středisku u Essenu. Tehdy to bylo považováno za městskou legendu.

(Suché, ironické zasmání bez stínu veselí.)

Mělo to být tak hezké... zaskočit na stavbu pyramid a podívat se, jak přesouvali ty obrovské kameny. Vyfotografovat Ježíše na kříži. Uvítat Kolumba transparentem: AMIES GO HOME! Zamávat Johance z Arku. Zjistit, koho vlastně namaloval da Vinci na „Poslední večeři“. Několik historických výletů, za tři a půl miliardy euro každý.

A pak se ukázalo, že historie neexistuje.

Alespoň ne naše. Je to nějaký jiný svět. Chcete vědět, proč padl Řím? Víte, jak zní odpověď? „On padl?“ Atilla? Zemřel u Chalons. Pokud chce někdo vědět, proč byli husité u Lipan poraženi, je mi líto. Nanejvýš je možné zjistit, proč zvítězili a jakým způsobem dobyli Slezsko a Sudety a rozšířili reformaci do poloviny Evropy. Dělení Polska? Jaké dělení? Gettysburg? Sorry, vážení, máme dvě Ameriky. Secesní válka skončila příměřím. O Hitlerovi se mi ani nechce mluvit. Dřepí v blázinci ve Wiesbadenu. Nikdy nedělal politickou kariéru.

(Řinčení skla. Chvilé ticha, šustění oblečení, vzdálené cinkání tramvaje.)

Coby čistě akademický problém to dokonce vypadalo zábavně. Nebyl to žádný paralelní svět. Nemohl jím být. Neumím to pořádně vysvětlit, ale čas je informace. Přinejmenším na kvantové úrovni. Dobrý den: nevíte, co jsou

to kvanta? To jsou takové zvláštní základní jednotky energie. Čas je jako struna a my, temponauté, cestujeme coby informace podél této struny. Rozpadáme se na kvantové částice nabité informací a spojujeme se v jiném čase, z analogických částic – pozitron po pozitronu. Proto tu prostor nemá význam. Teoreticky by vám během fyzického přemisťování v čase Země a celá tato část galaxie měly zmizet zpod nohou. Vesmír je v pohybu. Proto cestujeme jako čistá informace podél linie časových dat. V prostoru, kde jsou časový a prostorový vektor shluknuté do jednoho bodu. Ale to není důležité. Odtamtud je to ke každému okamžiku stejně daleko. O to jde. Proto je potřeba termojaderné energie za tři a půl miliardy euro. S její pomocí by se toyota dala rozjet na rychlost světla. Toyota je auto. Na vodíkový pohon. Ale to taky není důležité.

(Škrtnutí zápalky. Tlumený zvuk kostky ledu dopadající do sklenice a šplouchání tekutiny. Klepnutí sklenicí o skleněnou stolní desku.)

Podstatné je, že jsme se neocitli v nějaké odlišné, alternativní minulosti. Byla to naše časová linie, jenže svět vypadal úplně jinak. Podobně, ale přesto jinak. Nic nesouhlasilo. A co hůř, ukázalo se, že se to rozšiřuje.

V tuto chvíli naše historie sahá zhruba někam do 17. října 1946. Toho dne žijí naši předkové; babičky, které si dnes pamatují staří lidé, se houpají v křeslech a nevědí, že mají za sebou sotva několik hodin života. Na zdech jsou viditelné stopy po kulkách vypálených ve válce, k níž nikdy nedošlo. Pracují mincovny, vyrábějící mince, které u nás leží v krabičkách ve starožitnictvích. Den předtím vychází slunce nad úplně jiným světem. Světem, který nás požívá tempem dva dny za den a zrychluje.

Váš svět, vaše historie požívá tu naši.

Čas by měl být spojitý. Sled událostí a tak dále. Jenže ne toho dne. Ne v říjnu roku 1946. Z vteřiny na vteřinu se realita mění v úplně jinou. Svět, ve kterém dvacáté sto-

letí vypadá jako kříženec Verna a Conana Doylea s mírnou příměsí Haška, se náhle mění ve svět Trumana a Stalina, v Evropě propukne druhá světová válka, i když ve skutečnosti nedošlo k té první... a neptejte se mě, co vědí naši starci. Čert ví, co si pamatují. Určitě minulost, která existovala, dokud byla současností, ale na časové ose byla nahrazena jinou. Prostě?

Zajímalo by mě, jak to bude, až svět, ve kterém jsem teď, dosáhne mého domovského času... když dojedu jako surfař na vlně nového času. Všechno ve zlomku vteřiny zmizí? Bude vůbec možné si toho všimnout?

Právě tehdy šel celý program k ledu. Když se ukázalo, že se naše realita zmenšuje o dva dny denně a za nějakých čtyřicet let nadejde nejtíší a nejrychlejší zkáza, jakou by si kdy kdo dokázal představit. Konec s Evropskou unií, Ligou arabských států, Společenstvím nezávislých států, biochemickým terorismem, klonováním a tak dále. Konec s internetem, politickou korektností, Novou levicí a Republikánskou obrodou. Konec s naftovou krizí a teorií globálního oteplování. Nepomůžou protesty, petice, hromadné akce ani stužky další barvy. Konec. Au revoir.

Těžko odhadnout, kde se objevily první rozdíly mezi našimi časy. Předpokládalo se čisté schéma, které by bylo v souladu s teoriemi i science fiction romány. Jediná událost. Jeden osudový okamžik, kdy se něco stalo jinak – nějaký Říman, který uklouzl na olivě na schodech Forum Romanum, takže nezplodil syna, a tak dále. Jediná kritická událost, po níž se změny rozběhly jako kruhy po vodě a vygenerovaly váš svět.

Hlavně se neptejte, jak a odkud se něco takového mohlo objevit v minulosti, která se už stala. Já jsem se zeptal. Nejlepšího temporálního fyzika na světě. Laureáta Nobelovy ceny.

Ještě v Carandache.

Ten chlapík měl dvě elektronické tabule, takové, co se pohybují nahoru a dolů po kolejnicích. V životě jsem neviděl, že by na ně někdo psal tak maličká písmena. Menší

než palec. Popsal těmi blechami obě tabule, zotvíral pomocná okna s animacemi a právě se chystal smazat záčatek, když jsem to nevydržel:

„Proboha, Daladiere, co to děláte? Co to všechno znamená?“

„Jednou větou,“ odpověděl a vypnul elektronickou tužku, „to víceméně znamená, že víme hovno, pane kolego. Tak to prostě je. Bez ohledu na to, co si myslíme.“

Ukázalo se, že to není tak prosté. Neexistuje jediná změna, na které všechno závisí. Nestačí vytáhnout z vody topícího se předka Julia Caesara nebo zastřelit prapředka člověka, který změnil svět.

Jsou to tisíce změn, větších i menších. V každém z těchto případů mohla jít naše historie stejnou cestou, a dokonce se zdálo, že by i měla, ale jaksi nešla. Úplně jako by se jí něco postavilo do cesty. Všechny ty bitvy, které náhle rozhodly o osudech států, přestože větší války nezměnily nic. Ty okamžiky, kdy civilizace tajemně a v podstatě bezdůvodně upadaly, jako by je někdo zrušil. Všechny ty geniální zákony a vynálezy, které měly fungovat, ale nějak nefungovaly. Ta období, kdy si lidé navzájem šli po krku, jako by je něco posedlo, přestože válka bylo to poslední, co potřebovali. Tisíce a miliony změn, jen zřídka závisejících na jednom jediném detailu, jako je povedený atentát místo nepovedeného. Prostě se najednou ukázalo, že řeka času plyne jiným korytem, než jsme si mysleli. Tu se posunula země, tam spadl do proudu kámen, někde praskla hráz a jinde možná stačilo zatřepetání motýlích křídel.

Už to byla jiná řeka.

Něco jsme ale udělat museli. Náš čas končil, ale nebyli jsme přece bezbranní. Mohli jsme nahlédnout do minulosti. Mohli jsme tam dokonce poslat člověka. Mohli jsme provést změny silou. Jen jsme nevěděli jaké a kde. A tehdy povolali lidi přes matematiku chaosu a jejich děsivé kvantové počítače.

To oni vypracovali teorii kritických uzlových bodů. Teorii motýlích křídel.

Třepetání motýla v New Yorku může vyvolat zemětřesení v Šanghaji... možná dokonce i vykolejit čas. Jen potřebujete spousty motýlů...

*

Byla to dobrá příměstská vilová čtvrť. Dokonalé místo k bydlení. Zalesněné domy a uličky lemované javory. Místo, kterým se člověk mohl procházet uprostřed noci a riskovat nanejvýš to, že na něj zpoza plotu začne štěkat nějaký pes. Místo, kde většina obyvatel jezdila vlastními auty, kde bylo možné dopoledne potkat jen mladičké služky povídající si u krámků, a kde dokonce i policejní stanoviště bylo obklopené stromy. Svět čajů na terase, líkérů, zahradních jahod a doutníků.

Slušní sousedé: ani příliš bohatí, ani chudí. Advokáti, lékaři, důstojníci, inženýři, státní zaměstnanci, bankovní kancelisté. Ale takoví obyčejní – žádné nevázané hvězdy. Lidé, kteří v neděli hráli tenis, jezdili na dovolenou stejně tak do Sopot jako do Cannes nebo Terstu a večer brali své krásné, pěstěné a přípustně vzrušující ženy, vonící francouzskými parfémami, do dobrých restaurací. Příjemný, kvalitní život: ani moc bohatý, ani příliš chudý – prostě tak akorát... Takový, jaký by strážník Kundera mohl taky žít, kdyby poslechl otce a místo flákání se učil. Kdyby se stal automechanikem, možná by už měl vlastní dílnu a podobnou vilku. V ruce by místo rukojeti dubové strážnické hole držel deštník, špacírku nebo tenisovou raketu. Místo plátěné uniformy s mosaznými knoflíky by jej halil lehký plášť z lamí vlny s kožešinovým límcem a oči by mu místo okovaného štítu policejní čepice stínila pořádná anglická buřinka. V tuto dobu, místo aby si ošoupal podrážky o dlažbu, by se vracel z karet a doma by na něj čekala štíhlá tmavovlasá žena, taková jako paní Jadviga. Elegantní a krásná.

Kundera si povzdechl. Mohlo být hůř. Hlídku tady v Černiakovských sadech, to byla procházka. Mohl skon-

čit ve Šmulkách nebo v Povelí. Tam by se plížil podél zdi jako krysa a zoufale by svíral pendrek, který mu sloužil k uměleckému mávání, dráždění psů a otloukání plotů. Tam by to byly tmavé brány a uličky páchnoucí močí, stoky plné odpadků a podnapilí domovníci. V ruce kteréhokoliv chodce se najednou mohla zalesknout břitva, kus řetězu z bicyklu nebo boxer vyrobený z pružiny z gauče a olova. Tady se nikdy nedělo nic, co by vyžadovalo zásah pětših policisty, nic horšího než dítě s hlavou zaseknutou mezi příčkami zábradlí, sousedská hádka nebo kočka uvízlá na stromě.

V Černiakovských sadech se nedělo nic a nic se neodchýlilo od obvyklého běhu událostí víc než mladá pokojská, procházející se nahá po místnosti s roztaženými závěsy.

Například se tu nevyskytovali urostlí kněží klečící u branky domu a štourající pakličem v zámku ve světle elektrické svítilny držené mužem oblečeným v drahém svrchníku Burberry a s cylindrem na hlavě.

Strážník Kundera rozhodně nebyl hloupý. Ale dokonce i někdo s průměrnou inteligencí se jen zřídka znenadání ocitne v naprosto šílené situaci. Těžko říct, co ho zmátlo víc: kněz-lupič, nebo cylinder nošený ke svrchníku a pumpkám. V jiné době a jiném světě pro to existovalo označení „disonance poznání“.

Při pohledu na obyčejné ničemy, nebo dokonce průměrné muže by věděl, co má dělat. Neobvyklý obrázek, který se mu zjevil ve světle plynových lamp, mu připadal jako horečnatá vidina.

„Co se tu děje?“ Strážník Kundera tuhle větu měl vykřiknout autoritativním hlasem. Měl si připravit píšťalku. Ale hlavně měl zastrčit pendrek do poutka a vytáhnout revolver.

Kněz jen pozvedl obočí a dál klidně manipuloval dvěma ocelovými špendlíky v zámku. Západka cvakla, branka se s vrznutím pootevřela. Muž v cylindru zvedl lucernu a oslnil strážníkův obličej proudem světla. Kněz se začal zvedat.

Kundera si zastínil oči dlaní.

„Dejte pryč to světlo!“ zavrčel.

Cylindr poslechl, ale policista už měl zelené skvrny před očima. Kněz se narovnal do celé své obrovské výšky a usmál se. Strážník tak vysokého duchovního v životě neviděl.

„Ach, pane policisto!“ ozval se náhle ženský hlas někde za jeho zády.

Kundera se otočil, stojí rozumně zády k plotu. Žena se vynořila zpoza automobilu zaparkovaného u chodníku. Tmavý fokker s vypouklými blatníky, blesklo mu hlavou. Dáma byla hezká, ale také absurdně vysoká. Aby pohlédl do tyrkysových očí pod jezdeckým kloboučkem a spatřil umělecky tvarované kadeře blondatých vlasů obklopující štíhlou tvář, musel zaklonit hlavu. Byla i absurdně oblečená: pískově žlutý kostým pro jízdu na koni s jezdeckými kalhotami, vysoké boty. V ruce dokonce držela jezdecký bičik. Převleky, blesklo Kunderovi hlavou. Vracejí se z nějakého plesu.

„Pane strážníku, já jsem totiž ztratila klíč,“ řekla a koketně vyšpulila rty. Minula policistu a pověsila se kněži kolem krku. „Zvládl jsi to, drahý?“

Tohle už bylo o jeden pitomý kousek moc. Kundera pustil rukojeť pendreku, nechal ho viset na koženém řemínku a sáhl do koženého pouzdra, zatímco zoufale přemýšlel, jestli nabil revolver. Amazonka, otočená zády k němu, líbala kněze na rty a zvedala jednu nohu. Vzápětí ji zase postavila na zem a bleskově jako tanečnice se otočila a mávla rukou.

Kundera ucítil žhavé šlehnutí na krku a vykřikl – chtěl vykřiknout, ale uslyšel jen syčení, s jakým horký vzduch smíchaný se stříkající krví vytryskl z díry v jeho krku. Revolver dopadl na chodník a strážník se zoufale popadl za proříznuté hrdlo, pokoušeje se stisknout okraje rány, zatímco s bolestným ohromením hleděl na břitvu v amazončiny štíhlých prstech, na zakrvácenou čepel visící přes hřbet dlaně, zkušeně jako u pouličního rváče. Nohy

se pod ním začaly podlamovat a Kundera se svezl podél plotu.

„Proč zrovna takhle?“ zavrčel kněz drsně. „Nestačilo ho omráčit? Musíš všechno zacákat, Třísko? Okamžitě ho seberte. Rychle!“

„Co se tam děje?!“ vykřikl muž v županu, stojící ve světelném obdélníku otevřených dveří.

„Ach, drahý doktore Fochu!“ zvolal žoviálně kněz, kráčející po schodech na zápraží. Zpod cípů černého kněžského hávu se vynořil matně oxidovaný mauser s dlouhou hlavní.

Doktor otevřel ústa překvapením. Vysoký kněz ho zatlačil do domu. Za jeho zády nezvykle vysoká žena v šatech pro jízdu koňmo táhla po kamenné cestičce chrčícího policistu, kterého držela v podpaží.

Muž v pumpkách a cylindru vešel jako poslední, ostražitě se rozhlédl s rukou za okrajem svrchníku a pak tiše zavřel dveře.

Muž středního věku s pečlivě zastřiženou šedivou bradkou, zahalený v županu s hedvábnými výšivkami, už seděl na židli postavené doprostřed obývacího pokoje a ústa měl přelepená kusem lékařské pásky. Kruhové drátěné brýle mu během potyčky upadly a ležely rozšlapané mezi střepy v předsíni. Vysoká amazonka, nazývaná Tříska, klečela za židlí a hlučně odtrhávala další kusy plátěné pásky, kterými omotávala zápěstí majitele domu.

„Kdo je ještě v domě?“ šeptl vysoký muž a vrazil hlavě pistole pod mužovu bradu. „Za okamžik ti sundám náplast a ty mi odpovíš na otázku. Nejdříve jen pohybem hlavy. Ano nebo ne. Rozumíš?“

Doktor přikývl. Třásl se strachem.

„Je v domě ještě někdo? Ano nebo ne?“

„Ne...“

„Pygmeji, ověřit,“ šeptl kněz a zdůraznil rozkaz pohybem hlavy.

Džentlmen v tídu a cylindru se tiše jako kočka vydal nahoru.

Muž na židli sebou zoufale škubl.

„Bez hysterie,“ varoval ho kněz. „Jinak tě zabiju, rozumíš? Jeden výkřik, jakákoli scéna, a okamžitě tě odstřelím jako psa. Rozuměl jsi?! – Ach, drahý pane doktore!“ zvolal náhle žoviálním hlasem. „Odpusťte nám prosím to nešťastné přepadení! Tolik let, tolik let...“

Nahoře se ozval tlumený výkřik, zvuky souboje a dutá rána. Lékař znehybněl.

„Vím, že je to barbarství,“ zašeptal kněz. „Ale my tu zachraňujeme miliardy lidí, pane doktore. Vy, coby humanista, byste měl pochopit, že oběti jsou nezbytné.“

Pygmej se objevil znovu, bez cylindru na hlavě a s bezvládnou ženou přehozenou přes rameno. Položil ji na podlahu u krbu.

„Živá?“ zeptal se kněz krátce.

Člověk nazývaný Pygmej přikývl.

„Výborně. Ušetří nám to čas. Budu vám pokládat jednoduché otázky, doktore Fochu. Velmi jednoduché. Pokud na ně nezískám uspokojivé odpovědi, začneme mučit vaši ženu. Udělá to moje kolegyně, s použitím veškeré své vrozené intuice a znalosti ženské anatomie. Žádám vás, abyste neztrácel čas s konverzací. Ta žena je z nás všech nejkrutější. Ve vaší předsíni právě umírá policista, kterého před chvilkou zabila...“

Amazonka se zachichotala a prohrábla elegantní kabelku, načež položila do jedné řady na podlaze břitvu, lahvičku na léky z tmavého skla, několik zubařských nástrojů, velikou skleněnou injekční stříkačku a lihový kahan.

Muž v tvídu právě dokončil přivazování bezvědomé ženy k židli; strčil jí do úst velikou švestku, kterou sebral z tácu, ležícího na stole, a pečlivě jí zalepil ústa pořádným kusem náplasti. Doktor sebou na židli škubl, vytřeštil oči a několikrát zoufale zasténal.

„Díky tomu proběhne mučení v tichosti,“ vysvětloval kněz, gestikulující mauserem. „Žena nebude moci křičet. Možná je to špatně, protože kdybyste slyšel její hlas, začal byste rychleji spolupracovat, ale nechceme rušit sousedy.“

Budete pouze odpovídat na otázky. Tohle je první: Kde je klíč od trezoru?”

Sáhl na lékařův obličej a šklubnutím mu strhl náplast z jedné strany úst. Na části pokryté lepidlem zůstalo docela dost vousů.

„Peníze jsou v pracovním stole, v kazetě. Pánové, v sejfu není nic cenného, přísahám při bohu! Peníze jsou v kazetě, v pravém šuplíku. Pusťte ji, nic vám přece neudělala, dám vám peníze i cennosti...“

Náplast se vrátila na své místo.

„Nic jste nepochopil, drahý doktore Fochu. Ptal jsem se na klíč od trezoru. Na nic jiného. Třísko, začni.“

Štíhlá amazonka se posadila na ženin klín obličejem k ní a zastrčila jí břitvu pod halenku. Ozvalo se trhání párané látky, rozříznuté oblečení dopadlo na podlahu.

„Přidrž židli,“ řekla Pygmejovi. „Bude sebou škubat jako blázen...“

Vytáhla zátku z tmavé lahvičky a nechala jednu kapku dopadnout na dubovou podlahu. Z tekutiny se zvedl tenoučký proužek štiplavého kouře.

„Ups...! Sorry za tu podlahu...!“

„Probrat?“ zeptal se Pygmej.

„Klídek, já už si ji probudím.“

Vysoký muž v sutaně vytáhl desku, zvedl ramínko kufříkového gramofonu a zapnul ho.

Doktor a jeho žena se zmítali v poutech a vydávali příšerný, roubíky tlumený zvířecí řev, patami drásali podlahu a šklubali opěrkami. Trvalo to přibližně minutu. Děsivě tichou minutu podbarvenou tise hrajícím gramofonem, v níž scházal řev, který by dokázal vyrazit okenní tabulky. Scházal tak moc, že to až bolelo. Všechen ten hluk by určitě nepřipoutal pozornost nikoho na ulici ani za zdí.

„Noci jsou tak žhavé, a slavíci spát mi nedají, když oknem do mého pokoje, stíny strachu se dívají...“ gramofon lyricky lkal, ale jen potichu. Vysoký muž se díval z okna a rytmicky bubnoval prsty o parapet.

„Klíče jsou v koupelně... pod ručníkem... visí na řetízku... měl jsem je na krku...“ Doktor se dávil v křečích, ale snažil se mluvit nejrychleji, jak dokázal. Báł se dokonce i ohlédnout na Třísku, která si otírala zkrvavené dlaně do cárů halenky jeho ženy. „Je tam ještě kód... jedna... osm... devět... pět...“

Po několika minutách se obsah trezoru ocitl na stole v obýváku. Pět papíry nacpaných potrhaných složek z hnědé lepenky, několik silných poznámkových bloků v tvrdých deskách a pistole, kterou si přivlastnil Pygmej.

„Browning ef enko,“ oznámil, přestože to nikoho nezajímalo.

Tříska vyčkávatě stála a druhou nohou se opírala o židli, na níž seděla bezvědomá polonahá žena. Muž jménem Pygmej tiše otevřel dveře a vyšel ven. Bylo slyšet, jak otvírá kufr fokkeru, vytahuje něco kovového a potom točí klikou startéru. Kněz zběžně přelétl obsah složek a naskládal je na hromadu.

„Je to všechno?“ zeptal se tvrdě. „Všechny dokumenty?“

„Ano... všechny... ale, pánové, ještě to není dokončené. Za to vám nikdo nedá ani groš. A je to lék. Chápete? Díky tomu bude možné vyléčit dokonce i rakovinu... už brzy... ještě trochu práce... prosím vás... mějte ohledy... vždyť přece taky máte rodiny... dobro lidstva... tohle může zachránit miliony životů.“

Kněz zavrtěl hlavou a povzdechl si.

„Dobro lidstva, říkáte? Všechno, co děláme, je pro dobro lidstva. Miliony životů? My tady zachraňujeme miliardy. Je mi líto, doktore, ale rakovina tu zůstane.“

Pygmej se vrátil se čtyřmi kanystry, které postavil na podlahu, přinesl odněkud pánev a postavil na ni svíčku vytaženou ze svícnu na stole.

Z gramofonu teď zněla „Poslední neděle“.

Kněz posbíral složky a bloky do kožené aktovky, kterou našel v předsíni, a odešel. Pygmej a šílená amazonka všechno polili páchnoucím benzínem, potom naplnili pánev a zapálili svíčku. Než vyšli ven, muž v kostkovaném

svrchníku ještě sebral kazetu s penězi a našel nahoře ten svůj pitomý cylindr.

Právě za sebou zavírali dveře, když se deska zasekla na slovech, „...na věčné časy – lup!... na věčné časy – lup!... na věčné časy...“ Bylo to hodně iritující, ale nikdo v pokoji nemohl posunout jehlu.

*

Asi začínám bláznit. Dnes ráno jsem šel do města a připadalo mi, že je něco jinak. Některá místa vypadala jakoby cize. Nevím, jestli tam předtím stály stejné budovy.

Začalo to novinami. V New Yorku vzplanula vzducholod'. Nejmenovala se Hindenburg, ale nějak podobně. Sto čtyřicet obětí. Na rozdíl od mé verze času jsou zde vzducholodi na denním pořádku. Pro mě se staly symbolem tohoto světa. Skoro pokaždé, když se podívám na oblohu, vidím, jak po ní pluje obrovský stříbrný doutník, a vím, že je všechno v pořádku. Jsou naplněné héliem. Téměř vždy. Ti lidé přece vědí, jak choulostivý a nebezpečný je vodík. Přesto nějaký kretén vypustil tamtu vzducholod' naplněnou prokletým plynem, který ji změnil v termobarickou bombu. Můj svět se od říditelných vzducholodí odklonil. Byly bezpečné, výnosné a šetrné. Umožňovaly dlouhé, luxusní cesty a také dokázaly převážet obrovské množství zboží. Samé výhody. Rezignovali jsme na ně údajně kvůli havárii, jako by letadla také nepadala... v mé časové linii byla spousta podobných věcí. Ale teď už tady taky někdo žvaní o tom, že vzducholodi jsou omyl, přestože předevěřím by ho za podobná tvrzení odvezli do bláznince. Miluju vzducholodě.

(Cinkání skleničky.)

K tomu získává v Německu podporu jakási Národně lidová strana. Vůdce té strany se jmenuje Winkler. Zábavné, že? Do včerejška jsem o něm neslyšel vůbec nic, a teď na-

jednou čtu, jak jeho síla roste a nepochybně vede ke sjednocení všech zemí do jediné Říše. V Rusku probíhá vlna stávek, samozřejmě rozehnaná kozáky. Krev, mrtvoly, masakr, černé úterý v Petrohradě. Vlna vražd takového měřítká, jaké nepamatuji. Uragán srovnal Atlantu se zemí. Atentát na prezidenta Českomoravské republiky. Nepovedený, ale svědčí o rostoucím separatismu Rakušanů. Všechno během jediného dne. Jako by „Kurýr“ začal být redigován v mém světě.

Motýl mává křídly. Někde daleko. Slyším tiché třepetání křídel, která smetou svět ze zemského povrchu.

Uragán se blíží...

*

Meier vystoupil z tramvaje, zvedl límec pláště, zastrčil si složené noviny do podpaží, a kulhaje deštěm přešel na druhou stranu ulice. Chvilí stál na chodníku a hleděl na neogotické domky táhnoucí se podél Bratrské, pak zaklonil hlavu a zahleděl se na pozičními světly blikající modrý trup aerostatu s velkým nápisem LOT, který se prodíral nízkými oblaky. Spokojeně se usmál a vkročil do klikatých uliček Středoměstí. Jako by se nic nedělo, vešel na okamžik do obchodu „Radlicz a synové, koloniální zboží“ a začal se rozhlížet po policích, vdechovat vůni citrusů, tabáku, kávy a čaje, zatímco diskrétně vyhlížel vitrínou do prázdné ulice. Projela drožka. Prošla mladá dívka s košíkem na nákupy, umělecky naloženým zeleninou, z níž trčel zelený ohon póрку. Nikdo nečekal v bráně protější budovy, nikdo si nečetl noviny na dešti.

Nikdo ho nesledoval.

„Café Casablanca“ byla obskurní špeluňka, nacházející se v suterénu domu, a co byl svět světem, nikoho tu nenapadlo objednat si kávu. Podlaha byla vystlaná pilinami a v tmavém, úplně prázdném nitru seděl jen barman, ukrytý za tmavým nálevním pultem z poškrábaného dřeva.

Meier se ještě jednou rozhlédl, strčil do dveří a vešel dovnitř. Zacinkal zvonek umístěný nad veřejemi. Barman zvedl hlavu a dlouze se na hosta zadíval. Měl široký, buldočí obličej, šedivějící vlasy sčesané dozadu a oči jako kobra. Beze stopy života a milosrdenství, lesknoucí se jako dva hřebíky zatlučené do víka rakve. Meier si všiml malé vytetované slzičky v koutku oka.

„Zavřeno!“ Barman měl chraplavý hlas, jakoby vypálený kyselinou. „Dneska nefungujeme.“

„Jdu na tryznu,“ oznámil Meier.

„Tak pojdte dál. Ale ještě tu nikdo není.“

„Počkám. Dejte mi pivo a sklenku araku.“

„Už se na tom pracuje, šéfe. Zima, co? Psí čas...“

„Sednu si do salónku.“

„Jak si přežete, náčelníku.“

Meier položil noviny na stůl a vklouzl na ohlazenou dřevěnou lavici, trochu připomínající kostelní. Zapálil si cigaretu a zamračeně hleděl před sebe, na mihotavý plamínek hřbitovní svíčky, která stála na poškrábaném stole. Na noviny se ani nepodíval.

Holzman se oblékl do černého jako pohřební zřízenec. Pověsil plášť a deštník, mlčky stiskl Meierovi ruku a sedl si naproti. Buřinku si nesundal.

„Sto gramů žitné a mihule,“ zavolal k nálevnímu pultu.

„Přijdou?“ zeptal se Meier.

„Přijdou,“ odpověděl detektiv beze stopy přízvuku.

„Chtěl jsem si s vámi ještě předtím promluvit. Pane Meiere, v noci jsem nezamhouřil oka. Jde mi o ten předchozí rozhovor u vás doma. Hodně dlouho jsem přemýšlel a asi vám věřím.“

Plácl dlaní do stolu, hodil do sebe sklenku a nabodl na vidličku svinutou mihuli s cibulí.

„Hospodo, ještě jednu! Jde o to, co jste mi předtím říkal. Víte příliš mnoho věcí ještě předtím, než se stanou. Šel jsem sledovat toho Focha, jak jste mi přikázal, ale bylo už pozdě. Ten dům shořel, pane Meiere, i s tím doktorem a jeho ženou uvnitř. Přivázali je k židlím a zaživa upálili.“

Jel jsem na to druhé místo, a taky jsem dorazil pozdě, ale jen o chvíli. Ten mladý Rawicz si skutečně podle všeho domluvil schůzku s dívkou v kavárně ‚Alhambra‘. Dorazil jsem skoro zároveň s ní a viděl, co se stalo. K Rawiczovi si přisedla nějaká šik ženská, vysoká jako dragoun. Jako by se chtěla na něco zeptat, ale když ta druhá přišla do kavárny, začala najednou Rawicze před všemi lidmi líbat na rty a osahávat mu kalhoty. Druhá dívka to viděla přes výkladní skříň. Samozřejmě ani nevešla dovnitř. Říkal jste, že jim jde o to, aby se ti dva nesešli, a já vám tvrdím, že už se nesejdou. Ta vysoká hned potom vstala a odešla, jako by k ničemu nedošlo.“ Na okamžik se odmlčel, bezmyšlenkovitě si hrál s mihulemi na talíři.

„Víte, proč vám věřím? Protože čtu noviny. Polské, židovské, anglické. Mohl jste znát jednoho nebo druhého, dokonce jste mohl toho Focha zavraždit sám, nebo si najmout tu dívku. Ale to, že se svět obrátí vzhůru nohama, jste tušit nemohl. Nemohl jste najmout toho Němce Winklera, aby včera pronesl projev o čistotě rasy a židovském spiknutí, jen proto, abyste na mě udělal dojem. Já jsem to slyšel v německém rádiu, pane Meiere, u nás o tom dokonce ještě ani nepsali.“

Z druhé deci detektiv opatrně vypil polovinu a zajedl ji mihulí. Meier odložil půllitr a osahal si kapsy, aby našel cigarety.

„A ještě něco vám řeknu. Víte, co udělá Žid, když neví, co má dělat? Zajde za rabínem. Já nejsem tak moc věřící, ale zašel jsem za ním. Dlouho mi naslouchal a mlčel, ale potom řekl: ‚Možná ses zbláznil, rebe Holzmane, ale mně se o tom světě, o kterém mluvíš, v noci zdává. Bydlím v Novolipkách a nemůžu tu spát. Zdá se mi o železnici, která vozí Židy na smrt, namačkané ve vagónech jako dobytek. Zdá se mi o černých lidech, kteří spalují ženy a děti ve velkých pecích. Zdá se mi o tak strašlivé válce a hladu, jaké ještě nikdo nezažil... Tohle všechno teď vidím tady. Ta železnice bude vyjíždět ze Stavek, vidím stejné ulice i lidi, které znám, zavřené za ostnatým drátem, vyhublé

jako kostry. Jámy plné mrtvol. Noc co noc to vidím, rebe Holzmane, a je to pintlich totěž, co mi tu vyprávíš. Takže to možná bude pravda.' To mi řekl."

"Jsem rád, že mi věříte, pane Raimonde. Já bych na vašem místě nevěřil."

"Já ani tak nevěřím, jako spíš souhlasím s tím, že to může být pravda. Ale když už to tak je, odpovězte mi prosím na několik otázek, pane Meiere. Vy jste odtamtud, že?"

"Ano. Narodil jsem se v roce dva tisíce patnáct."

"Poslali vás, abyste zachránil svět, je to tak?"

"Spíše na výzvědy. Ale ano, obecně vzato, ano."

"Jste jedním z nich. Proč stojíte na naší straně?"

Meier se naklonil přes stůl.

"Protože, pane Raimonde, můj svět je příšerný. Nenávídím ho a nechci se do něj vrátit. Měl jsem ho dost. Dost všemohoucího státu, který strká nos do každé, i nejsoukromější věci, ale přitom jsou na denním pořádku přepadení za bílého dne. Dost tlačence, dost různých privilegovaných skupinek, dost nescetných zákazů. Každý člověk je sledovaný. Ve dne i v noci. Na ulici, ve vlastním domě. Nesmíte pít alkohol, kouřit tabák, nesmí se říkat spousta věcí, nesmíte jít maso, nic. Obyčejný člověk může jít do vězení za každou hloupost, ale zločinci si dělají, co se jim zachce. Na kilometry daleko se táhnou obrovská, ošklivá města plná chudoby a ubožáků z celého světa. Existují čtvrti, kterými můžete projet jen v obrněném voze. Bohatí se zavírají v pevnostech a ostatní se mačkají jako mravenci. Neexistuje naděje, neexistuje budoucnost. Tady je všechno normální. Ne skvělé, ne úžasné, ale normální. Věděl jsem to od chvíle, kdy jsem poprvé vyšel na ulici. Uviděl jsem město, které tam u nás bylo ošklivé, zničené a hloupě vystavěné znovu po několika válkách, neuvěřitelně ucpané a nepřátelské, a pomyslel jsem si: 'Bože, vždyť přesně takhle by mělo vypadat.' Připadalo mi, že ho poznávám, přestože vypadalo úplně jinak. Procházel jsem se po něm celé hodiny a kochal se jím. Zamiloval jsem se do vašeho světa, pane Holzmane. Tady je všechno normální.

Je to takové, jaké to má být. Úplně jiné než u nás. To můj svět je chybný, ne váš. Tady, v těchhle novinách.“ Meier klepl dlaní na složený „Kurýr“, „vidíte zrození světa, který připomíná ten můj. Rodí se z chaosu, násilí a tyranie. Přichází. Státy důležitější než jejich občané, pokrok důležitější než lidé, neustálé, chaotické, rakovinotvorné změny. Vždy k horšímu. Všechno se má změnit. Není důležité, že beze smyslu, hlavně že se mění. Všechno je to hloupé.“ Napil se araku a povzdechl si. „Zeptal jste se na něco hodně složitěho, a toto je ta nejjednodušší odpověď, kterou vám můžu dát. Ve skutečnosti mám ale tisíce důvodů.“

„Další otázka: máte něco odtamtud? Cokoli?“

„Ne. Jak jsem říkal, přenáší se informace o člověku, o tom, co má v hlavě a jak je stvořen. Je to něco jako duše. Tělo se vytvoří na místě... ze vzduchu... z atomů... neumím vám to vysvětlit; prostě, není možné přemístit nic. Ani špendlík. Nemůžete vyslat do minulosti věc. Proto se ti lidé objeví nazí.“

„Tak odkud jste měl peníze?“

„Nikoho jsem nezabil ani neoloupil, pane Raimonde. U nás se tomu říká ‚asertivní společenská technika aprovizace‘, ale je to dobré pro operační skupinu. Jsou tu jen nakrátko; jejich úkolem je sabotáž a na oběti neberou ohledy. Já jsem se rozhodl zůstat, takže jsem nechtěl začínat zločinem. Učí nás různé metody. Jednou z nich jsou podvody. Triky, které umožní z někoho vylákat peníze. Známe jich desítky. Občas je možné získat před skokem přesnou informaci z doby, kam se člověk chystá. Například čísla, která vyhrájí v loterii, ale to nevyjde vždycky a po každé to nefunguje. Existují zvláštní počítačí stroje, které se tím zabývají. První oblečení se mi podařilo ukrást. Stáhl jsem ho ze šňůry, našťástí bylo léto. První peníze jsem vyhrál v kartách – naučili mě podvádět. Pak jsem svedl bohatou osamělou ženu z vyšších kruhů a přiměl ji, aby mě nějakou dobu živila, a potom jsem si patentoval několik jednoduchých vynálezů, které jsou v mém světě známé, a vydělal na nich jmění.“

Detektiv se na Meiera díval s doširoka otevřenýma očima a chvíli nic neříkal.

„Co je to za vynálezy?“

„Věčná tužka – kovová násadka s tenkým kouskem grafitu uvnitř. Prodal jsem ji české firmě na psací potřeby. Také jsem jim prodal kuličkové pero, věčné pero, které má uvnitř trubičku s hustou tuší, zazátkovanou kovovou koncovkou s kuličkou. To, co je uvnitř, se bude prodávat za pár drobných a obal zůstane navždycky. Nevylíje se, nezasychá, nedělá kaňky. Ještě to nevyrobí, ale brzy začnou. Suchou baterii v malé plechové krabičce, která se nepokazí a dlouho udrží proud. Křídovou pásku pro psací stroje, která opravuje chyby. Největší peníze jsem ale dostal za výměnné břitvičky. Bude se to prodávat na celém světě, uvidíte. Možná jste ty věci zahlédl, ale víte, já jsem ten, kdo je jako by vynalezl. Sám je nevyrobím. Udělám jen prototyp a patent prodám velkým firmám.“

„A co oni? Proč se chovají tak divně? Proč nezastřelí premiéra Grabského, nevyhodí do povětří most? Jaký má význam nějaká pletka v kavárně? Rozbité okno? Nebo kufříky přenesené z místa na místo?“

„Není jasné, co z toho má význam. Kdyby se ti dva mladí lidé sešli, možná by jejich dítě udělalo něco důležitého. Nebo ten, kdo otevřel cizí kufr, se dozvěděl něco, co se dozvědět neměl? Když zastřelíte vůdce nebo krále, přijde jiný král a třeba udělá víceméně totéž. Nic se tím nezmění. Ale kvůli vyměněným kufříkům se o sto let později možná nějaká bitva vůbec neodehraje. Existují zdánlivě nedůležité věci, které dají do pohybu celý řetězec událostí. A jsou velké věci, které nezmění nic. Jak jsem vám říkal, takových jako oni je spousta. V mnoha časech. V minulosti i v budoucnosti. Všude to dělají stejně. A ty změny se kumulují... tedy sčítají, hromadí... já mohu bojovat jen s těmi, které jsou zde. A nevím, jestli to bude stačit.“

„Vytlučené okno je jen vytlučené okno, pane Meiere. Můžu rozbít, kolik oken chci, a nic tím nezměním.“

„Za prvé, možná změníte, pane Raimonde. Jak to můžeme vědět? Za druhé, oni nejsou z této doby. Jsou cizím elementem. Vědí, které okno a kdy rozbít. Vědí, že to bude mít význam. Kdyby tu nebyli, tyhle události by se nestaly. Proto to dělají.“

Detektiv se podíval na hodiny.

„Brzy tu budou, pane Meiere. Mluvte co nejméně. Já se o všechno postarám. Máte peníze?“

„Ano.“

„Dobře. Ale o cestování v čase s nimi mluvit nebude. Zaplatíte jim a mluvit budu já.“

První z příchozích byl vysoký skoro jako Meier, ale hubený, s vystouplým ohryzkem a kruhovými brýlemi na hákovitém nose. Vůbec měl v sobě něco ptačího. Nosil buřinku, teď mokrou a lesklou, tmavý proužkový oblek s vestičkou a boty si chránil gumovými galošemi. Dlouhý černý plášť, zplihlý jako složená křídla, a třepetavý pohyb, s kterým osušoval deštník, jeho ptačí podobu ještě zdůraznily.

„Dobrý večer, pánové.“ Muž k nim natáhl suchou ruku s pečatním prstenem, třpytícím se na malíčku. „Jsem...“

„Jmenujete se Abacki,“ oznámil Holzman suše.

„Proč?“

„Protože jste přišel jako první. Další budou Babacki a Cabacki.“

„Budou tu i nějací další?“ Muž pozvedl obočí a mírně naklonil hlavu jako pobouřený špaček. „V tom případě moje úcta, vážení pánové...“

„Posadte se!“ nevydržel to Meier. „Situace je vážná. Byli jsme... mí mandanti mě zmocnili, abych požádal o pomoc nejvýše tři lidi, protože nemůžeme riskovat. Vezměte v úvahu, že platíme dvojnásobně.“

„Nejde mi o peníze,“ řekl Abacki, „ale o reputaci. Když pracuji, vím, do čeho jsem se pustil, a vždy svůj úkol splním. Protože o všem rozhoduji sám. Dva další pánové, to jsou dvě neznámé. Co víc, nepřeji si, aby se na mě někdo díval. To, že jsem souhlasil s osobním rozhovorem, už je velký ústupek.“

„Zhasneme lampy,“ uklidnil ho Holzman. „Zůstane jen tato svíčka. Bude vidět to, co leží na stole, naše obličej zůstanou ve stínu. Vaši kolegové také vystavují svůj obličej jen neochotně.“

Meier vítal příchozí před salónkem a jako jediný si je mohl prohlédnout.

Babacki dorazil v kostkovaném tvídu a cyklistické čapce. Mluvil s výrazným Lvovským přízvukem. Měl široký, průměrný obličej, vlasy sčesané do týla a nevýrazná modrá očka. S tím Lvovem je to evidentní kamufláž, pomyslel si Meier. Až bude po všem, změní oblečení, přízvuk, nechá si narůst vousy, a hleďte si vítr v poli. Cabacki naopak vypadal naprosto nijak. Obyčejně. Módně, ale nikoli elegantně oblečený, v širokých kalhotách, krátkém kabátu a se stetsonem na hlavě. Kolemjdoucí. *Everyman*. Po ulicích Varšavy se takových procházely tisíce. Tento muž v podstatě nepotřeboval ani tmou, ani maskování. Jeho obličej jste zapomněli půl vteřiny poté, co vám zmizel z dohledu.

„Pánové, uvedu vás do situace,“ říkal Holzman. „Tento muž reprezentuje naše nadřízené, všechno ale můžete vyřešit se mnou. Pro vás se jmenuje pan Nemo. A to je vše, co potřebujete vědět. Situace vypadá následovně: máme tři klienty. Jsou to cizinci, ale hovoří velmi dobře polsky. Naši lidé je celou dobu sledují. Máme i fotografie.“

Sáhl do kapsy kabátu a vytáhl tři obálky, které rozdál hostům.

„Jsou mizerné,“ prohlásil Babacki. „Jak mám na nich někoho poznat?“

„Pořídili jsme je tajně, je mi líto.“

„K čemu je potřeba nás tří na dva takové trouby? Odělán je sám...“

„Na tři. Všichni jsou nebezpeční. Ostatně, zabili už několik lidí. Ta žena holýma rukama dostala policistu a dva ozbrojené chlapy. Raději si, pánové, dejte říct. Víme, co děláme. A že tu nejste bezdůvodně. Kdyby to bylo tak, jak to vypadá, postarali bychom se o celou věc sami. Teď pro-

sím bedlivě poslouchejte. Ještě důležitější věcí, než je likvidace... problému, je nepřipustit, aby se jim podařilo provést cokoli, k čemu se chystají. Bude vám to připadat nesmyslné, ale ať už se bude jednat o jakoukoli věc, třeba o krádež květináče z okna nebo o přebarvení drožkářského koně na modro, nesmíte jim to dovolit. I kdybyste měli zemřít, květináč musí zůstat na okně. Dokud sedí v hotelu nebo se jdou někam najíst, můžete si plánovat po svém, ve vhodném čase a jak chcete. S jedinou podmínkou: musíte pracovat společně. Navzájem si krýt záda a dostat je všechny najednou. Každý toho svého. Ale ve chvíli, kdy se rozhodnou udělat něco divného, třeba projet se na kolotoči, vystoupíte z úkrytu a zaútočíte. Pane Nemo?”

Meier sáhl do vnitřní kapsy, vynořil se ze stínu a položil před muže tři obálky. Obyčejné modré obálky, ale plně napěchované.

„Prosím. Jak jsme se domluvili. To je proto, abyste se nemuseli obávat, zda to, co děláte, má smysl. Smysl je v těchto obálkách.“

„Okamžik,“ ozval se Cabacki. „Moment. Jak máme vědět, co je důležité? Máme se na ně nečekaně vrhnout, když se rozhodnou koupit si noviny nebo jít do Královského muzea? Bez plánu, naslepo? Takhle se přece nedá pracovat!“

„My to budeme vědět,“ řekl Meier. „A budeme vás informovat, i když to může být náhle. Vědět podobné věci je naše práce. Vaše práce je zneškodnit je. Teď podrobnosti...“

*

Místnost byla prázdná. Na velké dvojposteli ležel rozházený kufr a tác se zbytky snídaně, v koupelně se povalovaly hygienické potřeby a v otevřeném okně vedoucím na dvorek povlávala záclona. Holzman si posunul klobouk dozadu a vztekle žvýkal sirku zastrčenou v koutku úst.

„No, skvělé. Gratuluji vám, pánové.“

Vrahové mlčeli. Dokonce se zdálo, že se Babacki, bezradně stojící ve fraku a stále držící v levé ruce tác se šampaňským a v pravé pistoli, viditelně začervenal, což by mohlo být zábavné – nebýt okolností. Cabacki pořád hlídal chodbu a Abacki koukal z okna v koupelně.

„Výborný plán, vynikající,“ vysmíval se jim dál detektiv. „Můžete mi, pane Cabacki, u sta kurev, vysvětlit, jak k tomu došlo?“

„Odstěhovali se,“ řekl oslovený.

„Oknem v koupelně? Měli zjevení? Ten džbánek je ještě teplý. Nechali tu všechno a nakvalt se odstěhovali?“

„Přestaňte vyvádět,“ ozval se Abacki z koupelny a podíval se na hodinky. „Chystali to už dlouho. Ten nepořádek tu není pro nás, ale pro hotelovou službu. Aby to vypadalo, že tady někdo pořád bydlí. Tímhle oknem se z náhlého popudu nedá vylézt. Rozebrali ho už před nějakou dobou. V tom, co tu zůstalo, nenajdete ani jednu věc, která by k něčemu byla. Dokonce i zubní pasty je tu sotva, co by se za nehet vešlo. Mění skryše. Měli jsme smůlu, to je všechno. Jako by těm potvorám vyvěstila budoucnost nějaká cikánka.“

Holzman vyplivl sirku.

„Pan Nemo bude nadšený.“

„Co se dá dělat, zavolejte mu.“

*

Inženýr Meier seděl v restauračním voze a čekal. Pistole mu ztěžka visela v podpaží v koženém pouzdru pod kabátem. Před Meierem ležel notes a věčné pero, hodinky, vedle nich stála sklenka koňaku. Nikdy by nečekal, že otázka, zda Stefan Fornalski nějak stihne vlak do Kielců, může takhle někomu pocuchat nervy. Nešťastný Fornalski neměl tušení, že nad jeho odjezdem ve dne v noci bdí pět ozbrojených lidí a dva automobily. Nejjednodušší by bylo toho čubčího syna popadnout a do těch Kielců odvézt. Hlídali ho, když si kupoval jízdenku. V první třídě už

cestujícími, pojízdnými bufety, vědry květinářek a policisty. Spěšný vlak ve čtyři deset do Kielců vyrážel na cestu.

Pan Fornalski vlak nestihl.

Souprava už vyjížděla z nádraží, když se létací dveře restauračního vozu otevřely a vpustily dovnitř Holzmana.

Detektiv byl rudý v obličeji, měl povolenou kravatu a lapal po vzduchu jako kapr na suchu.

„Sti... stihnul...“ zachraptěl. „Vodu...“

„Stihnul?!“ zeptal se Meier rychle. „Ten čubčí syn stihnul vlak?!“

Holzman do sebe lil sodovku a zároveň souhlasně přikyvoval.

„Cabacki zemřel... přišli jsme o auto. Čekali... na ulici, za rohem. Jeli jsme pro něj s Abackým... jak jsme se domluvili: ‚Vidím, že máte kufr, vezu bratra na Hlavní nádraží...‘ a tak dále. Nasedl, jeli jsme. Ti chlápci čekali v autě ve vedlejší ulici. Cabacki hlídal a vjel jim do cesty. Nabral je do předního kola a odhodil na pouliční lampu. Stačil jsem zahlédnout, jak ta ženská vystoupila a okamžitě ho střelila do hlavy. Babacki hlídal v domovních dveřích, ale nestačil doběhnout. Nasedli do našeho auta a rozjeli se, ale už to nestihli... nastoupil... na poslední chvíli... ničeho si nevšiml. Slyšel výstřel, tak jsem mu řekl, že to byla nehoda a že praskla pneumatika.“

„Kde je Abackí?“

„Šel hlídat do kupé. Je tu plno.“

Meier si úlevně oddechl, opřel se do plyšové sedačky a napil se koňaku. Netrvalo ani vteřinu, když zbledl jako stěna a vyskočil na nohy.

„Kristepane, balíček...!“

Prodírali se davem ve druhé třídě, trvalo to celou věčnost. Překračovali kufry, které ještě nebyly uloženy v kupé, drali se přes zástupy lidí, kteří stále procházeli vlakem a hledali místo.

Ve vagónu první třídy na chodbě stála shromážděná skupinka udivených, otrěsených lidí. Mlčeli. Někteří vykukovali ze svých kupé, ale mluvili jen šeptem.

Pan Fornalski napůl ležel na sedačce pod oknem, obličej měl bílý jako sníh, vytřeštěné kalné oči a prsty zaťaté jako drápy. V koutcích otevřených úst měl hustou žlutou pěnu. Na stolečku před ním ležela rozbalená krabička čokoládových bonbónů „Sucharda“.

Abacki stál u dveří kupé a díval se na hodinky.

„Kyanid,“ pronesl suše. „Nezvládl jsem to.“

Holzman cosi nevýrazně zabručel v jidiš.

„Co?“

„Zdá se, že to ten šlemazl nakonec nestihl.“

*

Měli jsme hlídat je, ne kritické body. Všichni to věděli, ale jak to zařídit, když ti ničemové pořád mizí? Určitě už o nás vědí. Přinejmenším to, že po nich někdo jde.

Seznam uzlových bodů ve svém čase a místě jsem se naučil nazpaměť. Mám ho v notesu, ale je jich hodně. Ne všechny mají data. Někdy jsou to lidé. V několika případech jsme dorazili na místo jen proto, abychom zjistili, že už je pozdě. Nejsem si jistý, zda je seznam kompletní. Dokonce ani nechápu, proč právě tento čas a toto místo je tak důležité. Možná je to nějaká další časová křižovatka. Naditá kritickými uzly jako buchta rozinkami.

(Cinkání sklenice.)

Holzman se mě zeptal, jestli jsem ve svém světě měl někoho blízkého. Nedokázal to pochopit. Jak mu mám vysvětlit, jaké to je být klonem? Pohrobkem? Státem vypěstovaným produktem touhy ženy, která je příliš stará na to, aby byla matkou? Klonem mrtvého otce? Ne, pane Holzmane, nemám nikoho. Vůbec nikoho. „Žádnou rodinu, pane Meiere?“ Rodiny, jak je chápe on, už neexistují. Byly přežitkem. Rodina je dočasný svazek. Změna. Všechno je změna. Nepochopil to.

Jenže všichni blízcí, které mám, jsou na této straně. Baronka Konstancie Stadnická. Žena, jaká se v mém světě už dávno nevyskytuje. Jediná, kterou jsem miloval. Kdykoli. Kritický bod. Poslední na seznamu.

Proto dávám pozor na body. Obzvláště na tento.

(Odkaslání. Chvilka ticha. Je slyšet vrzání koženého křesla.)

Bojím se... někde tam určitě pracuje další skupina na vyvolání rozdvojení. V dalším časovém uzlu, kdy má Země nezanikla, si pořád myslíme, že byla. Měla by se zhroutit, měla by mít zlomenou páteř. Co se stane, když se jim to podaří, dokonce i když zastavíme ty naše?

Uvidím jednu Citadelu tam, kde je teď Park hrdinů z roku 1860, z vyhrané války s Ruskem? Vyrostou znenadání v centru města renesanční paláce? Objeví se Lázníčky a Vilanov? Prostě ráno vstanu a zjistím, že město zmizelo? Společně se Senátem, říčními bulváry, velkým královským zámkem, neogotickými domy?

Zmizím společně s ním?

Čekám a bojím se...

Motýli přilétají.

Vypsal jsem si kritické body do notesu. Škrtám ty, o které jsme přišli. Podtrhávám těch pár, které jsme ubránili. Ale jeden z nich jim nedám.

Nedám Konstancii.

*

Zvonění telefonu uprostřed noci je jako rána elektrickým proudem. Meier se prudce posadil a skoro shodil na podlahu Hanku, ležící křížem přes něj. Nějakou chvíli nevěděl, kde je.

„Zmiz k sobě!“ zavrčel na dívku. „Hned!“

Zvedl sluchátko z vidlice a počkal, až služka sleze z postele a odběhne do nitra domu, s nasupeným mumláním a tisknoucí k tělu zmuchlanou přikrývku.

„To byla hloupost, bude mluvit...“ zabručel Meier a přitiskl sluchátko k uchu.

„Nemo,“ řekl.

„Golem,“ uslyšel na druhé straně. „Našli jsme je, ale bylo už pozdě. Raději přijedte.“

„Co je?“

„Na místě. Nějaký mišmaš. Něco se děje. Olbrachtova osm. Vila. Zaparkujte o kousek dál.“

Ostatky ležely na posteli. Muž v kostkovaném kabátu se sametovou stuhou utaženou kolem krku ležel na zádech, ruce měl rozhozené do stran a mrtvýma očima hleděl do stropu. Z pootevřených úst mu koukal řetízek.

„Proč to divadlo?“ zeptal se Meier suše. „Chcete se pochlubit?“

„Takhle jsme ho našli,“ odvětil Babacki ponuře. „Není to naše práce, pane Nemo.“

„Tak kdo ho oddělal? Ostatní?“

Holzman zavrtěl hlavou. Natáhl si rukavici, vzal mrtvolu za čelist a zatáhl za řetízek. Na jeho konci se zahoupaly mužské kapesní hodinky.

„Orient, kopie,“ řekl Abacki a podíval se na své hodinky. „Laciný šunt.“

„Tohle je varování. Symbol,“ prohlásil Holzman. „Ale pro koho? Pro ně, nebo pro nás?“

„Jak zemřel? Břitva? Pistole?“

„Nůž. Úzký, hodně ostrý, zabodnutý přímo do páteře uprostřed zad. Žádný boj, žádné násilí.“

„My bychom si takhle nehráli. Proč nechávat stopy? Podobné věci se dělají pro výstrahu. Má to být určeno nám? Zabili vlastního druha? Jsou pitomí, nebo co?“

„I kdyby to byla zpráva pro nás,“ řekl Meier, „tak já jí nerozumím. Hledáme dál, pane Goleme. Cíl číslo devět budu chránit osobně.“

„Tam, v tom paláci, je nějaký telefon?“

„Je.“

*

„Co se stalo, nejdražší?“

V ložnici voněly růže. Slunce dopadalo velikými benátskými okny přímo na Meiera, sedícího na posteli, která by se nevešla ani do bazénu. Měl svěšenou hlavu, lokty se ztěžka opíral o kolena a odněkud zespondu stoupala vzhůru stužka kouře z cigarety. Mlčel. Baronka zpod příkrývky vytáhla dlouhou nohu a zlehka do něj šťouchla.

„Hej! Vaše Jasnosti!“

„Musím odjet, Konstancie. Okamžitě. Do Benátek.“

Posadila se na postel.

„Vynikající! Jedeme společně! Miluju Benátky!“

Meier si povzdechl a zavrtěl hlavou.

„Musím jet sám. Obchod.“

„Kdo je ten člověk, který se představil jako Golem?“

Meier znovu zavrtěl hlavou, ale už neřekl nic. Baronka se přitiskla k jeho zádům a políbila ho na krk.

„Proč o tobě nic nevím? Zjevíš se odnikud jako přízrak a pak zase zmizíš. Bojím se.“

„Jednou ti to řeknu. Až se vrátím. Jedu pryč právě proto, aby ses nemusela bát.“

„Vždyť jsi říkal, že mě chceš chránit.“

„Ukázalo se, že lidé, kteří by tě mohli ohrozit, jsou právě v Benátkách. Dokud tam budou, jsi v bezpečí. A já nechci, aby se vrátili.“

Mlčela, když se oblékal.

Varšava tehdejší doby byla prostě jiným městem. Trochu cizím a zároveň mírně známým. Meierovi se líbila. Dával přednost gotice a secesi před barokem a socialistickým realismem, ale hlavně před postmoderními věžáky z počátku jedenadvacátého století, které připomínaly nepořádně poskládané kostičky Lega.

Ovšem Benátky dělaly opravdový dojem. Několikanásobně větší než v jeho světě, měly více ostrovů, více kanálů... a byly protestantské. Náměstí Svatého Marka se

zde jmenovalo náměstí Epifanie, domy byly vyšší a více strohé, jakoby gotičtější, ale jižanský temperament měl navrch a uprostřed evangelické jednoduchosti náhle vykvétaly takové výstřednosti jako Taurův dóm, u kterého seděl. Veliká budova zdobená mohutnou plastikou představující kvadrigu zapřaženou za rozběsněné býky.

Před ní šplouchal Canale Maritimo, jedno z ramen Canale Grande, které v jeho světě neexistovalo. Na vodě se to hemžilo motorovými čluny, jachtami a gondolami a po obloze pluly vzducholodě a rachotil hydroplán.

Meier seděl u stolečku a pil kávu.

Třásl se vztekem.

„Jak to, že je tu jen kněz? Jak je to možné?“

„Na letišti byli oba.“

„Dejte ho sejmout! Okamžitě!“

„Už se do toho pustili, ale není to tak snadné. Odešel do města. Všude je spousta lidí. Počkejte v hotelu. Určitě tady nejsou žádné ty vaše body?“

„Žádné, o kterých bych věděl. Odjel na dovolenou? To je jedno! Zavolejte svým lidem v Polsku! Ať jedou okamžitě za baronkou Stadnickou a odvezou ji na bezpečné místo. Ať řeknou...“

„...že je posíláte vy. Už jsem to udělal, ještě když jste seděl ve vlaku. Jakmile jsem zjistil, že ten kurveh tu není. Nechápu ale něco jiného, pane Meiere. Proč imrvéře chodí v těch kněžských hadrech? Vždyť není klutz. Ví, že takový čahoun v sutaně je vidět už z dálky. Dělá mi starosti, že možná chce, abychom ho našli.“

„Něco tu není v pořádku, pane Raimonde. Ztratili jsme kontrolu nad situací,“ řekl Meier. „A to jsme si najali profesionály...“

„Jenže ne ty správné, pane Meiere. Umějí vyvrhnout kisches nějakému shtarkerovi, ale jen když na to mají klid. Zaplatíte jim, ukážete fotku a necháte je dělat, co umí. My jim prikazujeme sledovat, stopovat, ochraňovat, pokaždé chceme něco jiného. Bez ustání jim mluvíme do jejich práce. Oni nejsou tajní agenti, šéfe. Ale to, co dělají teď, je pro ně